

CH. [sic] VOSSLER : *Langue et culture de la France. Histoire du français littéraire des origines à nos jours*. Préface et traduction d'ALPHONSE JUILLAND. Paris, Payot, 1953. 342 pàgs.

Traducció del famós llibre de Karl Vossler, que l'acosta més als lectors de països romànics, i per això creiem que cal destacar-ne la publicació.

El prefaci ens ajuda a situar la figura de Vossler entre els lingüistes moderns : des de mitjan segle XIX la lingüística és estructurada sota el signe dels mètodes històrics, que desemboquen en el concepte rígid de la llei fonètica. Contra la llei fonètica es produeixen tres tipus de rèpliques : la geografia lingüística, capitanejada per Gilliéron, l'escola idealista de Vossler i les doctrines funcionals i estructurals de Trubetzkoy, Hjelmslev i els americans. El valor de Vossler ha estat de considerar la llengua, no ja com un simple instrument de comunicació entre els homes, sinó també, i sobretot, com quelcom que té entitat per si mateix, i que resulta d'una veritable creació, una obra d'art com qual-sevol altra.

El llibre consta d'una introducció i cinc parts. A la primera (el francès antic), hi trobem capítols dedicats als dialectes, a la unitat de la llengua literària i a les formes del francès antic. La segona (caràcter i transformacions del francès medieval) consta també de tres capítols, dos d'ells d'interpretació històrica (trets generals negatius i la vida de relació política i social), i el darrer d'anàlisi lingüística sobre la llengua medieval. La tercera part — la més extensa — és sobre el francès modern (segles XVI i XVII), amb onze capítols, consagrats, respectivament, als següents temes : del renaixement al classicisme (ullada general), el renaixement, la reforma, el francès al servei de les ciències, humanisme i nacionalisme, *La Pléiade*, el desenrotllament de l'estil nacional, la sintaxi, imatge gràfica i imatge fònica, el canvi fonètic i la frase, i el bon gust. La quarta part se'ns presenta referida a l'època «des lumières», i la cinquena conté unes consideracions finals del romanticisme als nostres dies.

A.-M. BADIA i MARGARIT

Le patois de Saugues (Haute-Loire). Aperçu linguistique, terminologie rurale, littérature orale, par PIERRE NAUTON. Clermont-Ferrand, Faculté des Lettres, 1948. 180 pàgs. + 2 mapes + 16 làms. + (8) pàgs. («Publications de la Faculté des Lettres de l'Université de Clermont», III.)

Amb la seguretat, compartida per tots els dialectòlegs, que els atlas lingüístics no treuen cap valor a la monografia dialectal, el Sr. Pierre Nauton ha escrit aquest volum sobre el parlar de Saugues, que li és familiar. Per tal com l'activitat humana volta, a Saugues, a l'entorn del cultiu i el bestiar, l'autor s'ha decidit per centrar la seva aportació dins l'aspecte del lèxic rural, objecte de la segona part, la més extensa del llibre (pàgs. 41-113).

El llibre comença, però, amb un estudi («Saugues et son patois», pàgs. 7-40) destinat a fixar la situació geogràfica de la comarca i les seves condicions històriques ; en realitat, aquesta primera part dona més que no anuncia, i, sobretot, hom hi troba moltes consideracions importants des d'un punt de vista metodològic ; així, la situació lingüística del dialecte i la seva decadència, els límits

fonètics, l'enquesta (els seus límits, l'interès que posseeix, les condicions en què ha estat feta); hi ha, encara, la caracterització fonètica del parlar, discriminant variants segons l'edat dels *patoisants* i segons la situació (a la vila o als pobles).

Ja hem dit que l'estudi del vocabulari és la base de l'aportació dialectològica que ara ens ocupa. Hi trobem set capítols que tracten, respectivament, de la natura camperola, la casa i les seves dependències, la vida a la casa, els animals de la casa, els treballs domèstics, els grans treballs del camp i l'utilitatge agrícola. Ens dol de no poder detallar una sèrie de subtítols que farien veure quin abast tenen els capítols anunciats; recordem només, com a exemple, que hi trobem la terminologia de l'apicultura, del cosir i repassar la roba, d'indústries casolanes ja desaparegudes (cànem, llana), etc.

La tercera part (pàgs 115-149) apareix dedicada a la literatura oral, i ja de bell antuvi sorprèn agradablement l'abundància de textos transcrits; hi ha un conte, amb transcripció fonètica, diversos adagis, dites i endevinalles, jocs d'infants i cants i danses populars (amb la notació musical corresponent).

Un abundós glossari alfabètic a quatre columnes i una selecció d'illustracions (amb textos força extensos per a cada gravat) completen aquesta interessant monografia sobre el parlar de Saugues.

A.-M. BADIA i MARGARIT

ROBERT A. HALL, Jr.: *Haitian Creole. Grammar, Texts, Vocabulary*. With the collaboration of SUZANNE COMHAIRE-SYLVAIN, H. ORMONDE MCCONNELL, ALFRED MÉTRAUX. Philadelphia 1943. 310 pages. («Memoirs of the American Folklore Society», XLIII.)

Le créole parlé à Haïti constitue un idiome particulièrement intéressant. M. Hall en expose la langue selon les méthodes américaines, c'est à dire présente une description synchronique du parler, basée sur la prononciation. Il ne s'agit pas d'un dialecte français, mais bien d'une dérivation du français, influencée par des langues africaines de l'ouest. Certains traits sont en effet très curieux: la postposition de l'article défini (*frè-la* = 'le frère'), et le système verbal caractérisé par la préfixation:

- pour le futur: *madâm-lâ va-rich* = 'la madame va [être] riche' [^ indique la nasalité];
- pour le passé: *m-té-dòm* = 'j'étais [à] dormir', 'je dormais';
- pour la durée: *li ap-mâjé* = 'il est après manger', 'il est en train de manger';
- pour l'accompli récent: *li fèk-mâjé* ou *li fèk-rèk-mâjé* = 'il n'a fait rien que manger', 'il vient de manger'; etc.

L'auteur n'a pas voulu faire des considérations historiques. Il est cependant très instructif de reconnaître, sous les formes créoles, les mots français originaires. On lit, par exemple, que l'impératif négatif est exprimé par le préfixe *pîga*; seul un connaisseur du français peut y retrouver «prends-garde», etc. Dans un article intitulé *Aspect and Tense in Haitian Creole* (RPh, V (1952), 312-316), M. Hall cite les explications données par Mme. S. Sylvain-Comhaire au sujet des préfixes venant du français: *ap-* = 'après', *fèk-* = '(ne) fait que', *rèk-* = 'rien que', *té-* = 'était', *va-* = 'va'. L'emploi de ces formes est généra-